

EXPOSICIÓ

Art i Salut

40 anys amb la infecció pel VIH

© 1989 Keith Haring. Todos juntos podemos parar el sida. Col. MACBA. Ajuntament de Barcelona

Aquest any farà 40 anys que es va conèixer l'epidèmia causada pel VIH. A la dècada dels vuitanta, la irrupció de l'epidèmia de SIDA va comportar una elevada càrrega de patiment, malaltia i de mort prematura a la nostra ciutat. Davant els efectes d'una malaltia nova i desconeguda es va produir una gran alarma social, que en alguns casos, es va acompanyar de discriminació, estigma, homofòbia i por.

Més de 30 milions de persones han perdut la vida a causa de la infecció pel VIH i, malgrat els grans avenços aconseguits, la infecció pel VIH continua sent una malaltia marcada per una profunda injustícia social on quasi el 90% dels casos viuen en països amb rendes baixes.

L'any 1986 es va iniciar la vigilància de la SIDA a Barcelona i des de llavors el Servei d'Epidemiologia de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) recull de manera sistemàtica i activa les dades dels casos de SIDA i de les noves infeccions pel VIH diagnosticades a la ciutat.

Des que el 1981 es va diagnosticar el primer cas de SIDA a Barcelona (que va ser també el primer cas a Espanya), es va produir un increment constant dels casos de SIDA fins al 1995. La introducció generalitzada de les noves teràpies antiretrovirals (TAR) l'any 1996 va suposar un punt d'inflexió de l'epidèmia amb un brusc descens tant de la mortalitat com de la morbiditat. Aquest canvi de tendència va suposar un augment espectacular del nombre de persones que viuen amb la infecció pel VIH a la ciutat.

Les persones que s'injectaven drogues van ser el col·lectiu més afectat per la SIDA, amb més de la meitat dels casos, seguit dels homes gais, bisexuals i altres homes amb relacions sexuals amb homes (HSH). Des de llavors les taxes de SIDA han disminuït espectacularment i els casos de transmissió de mare a fill o els deguts a la transmissió per productes sanguinis contaminats pràcticament han desaparegut. La infecció continua sent més freqüent entre els homes (92%) i gairebé el 70% de les persones recentment diagnosticades tenen menys de 40 anys.

Des de l'any 2012 s'observa una tendència al descens dels casos de VIH. Així, l'any 2019 es van detectar 30 casos de SIDA i 269 casos de VIH, el que va suposar un decrement del 25% en ambdues respecte del 2018. Aquest descens s'observa en totes les vies de transmissió, però de forma més significativa entre els HSH. Encara que els HSH continuen sent el col·lectiu més afectat per la infecció en els últims anys.

Avui la situació ha millorat, però cada any es produeixen noves infeccions i gairebé la meitat dels nous diagnòstics de VIH es fan amb retard -factor que s'associa a un augment de la morbimortalitat i a un augment del risc de transmissió-. L'estigma continua present i, en alguns casos, suposa una barrera per a l'accés als serveis de salut.

Tot i que s'han desenvolupat programes per a disminuir el seu impacte, la infecció pel VIH continua sent un dels nostres problemes de salut pública. Quaranta anys després del primer diagnòstic a Barcelona, cal fer un nou impuls en polítiques i mesures per assolir la fita a nivell global per poder posar fi a l'epidèmia l'any 2030.

Servei d'Epidemiologia de l'ASPB

Amb la col·laboració de:

SIDASTUDI
DOCUMENTACIÓ + PREVENCIÓ

CSB Consorci Sanitari de Barcelona

ArtiSalut

ASPB Agència de Salut Pública